

saturs

PRIEKŠVārDS	4
sapņi par dārzu	6
solī pa solīm	22
puķu dobes dārzā	48
zāliens	80
dārza robežas	116
dārza celiņi	138
skaistais dārzā	166
dārza augļi un labumi	202
LITERATŪRA	234
LATVIEŠU NOSAUKUMI	236

Rozā un sarkanie toņi harmonē ar ķieģeļu sienu.

PILNĪBA IR VISSVARĪGĀKĀ

Divdesmitajā gadsimtā aizvien svarīgāk kļuva radīt harmonisku iespaidu starp dzīvojamo māju, dārzu un kopējo iekārtojumu. Zviedrijā daudzi dārzu arhitekti to uzskatīja par galveno aspektu. Viena no viņiem – Ulla Mūlina. Viņa savā veidā noteica toni, un viņas idejas un domas iespaido arī mūsdienu dārzu arhitektus. Mūlina uzskatīja, ka dārzā jāveido telpas, un viņa tām deva dažādus vārdus. Viņas pirmajā dārzā, piemēram, bija skolas dārzs, viesistaba, lapenes dārzs, ieeja ar pagalmu, saules iedobe, puķu zeme un sakņu dārzs. Ullai Mūlinai bija arī svarīgi, lai ikdienā dārzs būtu funkcionāls. Tam nav jābūt pārblīvītam, bet drīzāk atturīgam, klusam.

Tāda bija šīs dārzu arhitektes filozofija, un tā nojaušama arī viņas veidotajos apstādījumos. Dodot priekšroku apgrieztām īvēm, ligustriem, bukšiem un lavandām kopā ar zemsedzes augiem, piemēram, parastajām kumeljpēdām, mūžzaļiem augiem, galotnes pahisandrām, smaržīgajām madarām, īlenlapu gaurenītēm un kaķpēdiņām, Ulla Mūlina radīja ļoti personisku dārzu. Akcentiem viņa izmantoja, piemēram, rozes, īrisus, lilijas, kā arī toveraugus. Iespaidu rada klusinātie toņi un krāsu gamma – galvenokārt zaļas un baltas nianses.

MŪSDIENU UN NĀKOTNES TENDENCES

Divdesmitā gadsimta otrajā pusē dārzu kultūras ietekme no Anglijas pārvirzījās uz Holandi, Vāciju un Dāniju. Mūsdienās daudzi dārzu dizaineri tieši šajās valstīs meklē idejas. Tagad bieži tiek runāts par to, ka jāveido pēc iespējas dabiskāki apstādījumi, izmantojot puķu dobēs mazāk ierastus augus. Nav tik svarīgi, lai katra lieta noteikti atrastos tai strikti paredzētajā savā vietā, – augiem jāļauj vīties un savā veidā radīt pilnību. Izšķirošais faktors augu izvēlē ir piemērota vieta, jo tad nav nepieciešami dažādi augsnes uzlabošanas līdzekļi, vien jāizmanto esošā zeme un jāizvēlas atbilstoši augi. Rezultātā šajās dobēs aug tādi augi, kas labi iztiek bez īpašas apstrādāšanas, mēslošanas un laistīšanas.

Šādos dabiskos apstādījumos pavisam jaunu nozīmi iegūst dekoratīvā zāle. Daudzi uzskata, ka nākotnē tā kļūs arvien aktuālāka, protams, kopā ar citiem daudzgadīgiem augiem. Svarīgs ir viss: ziedēšanas laiks, lapojums, tā krāsas un formas.

Dekoratīvās graudzāles pieder pie daudzgadīgiem augiem, kas pēdējos gados ir kļuvuši arvien pieprasītāki. Piemēram, lavandas, garšaugi, gandrenes, hostas, heihēras, epimēdijas, papardes un peonijas. Ja gribas vairāk krāsu, ne tikai zaļo, jāizvēlas balta un zila, iespējams, arī rozā. Jau vairākus gadus modē ir dažādas tumšākas krāsas, piemēram, sarkanās toņi – vīna sarkanā, brūni sarkanā. Šādos toņos ir, piemēram, sarkanlapu heihēra un sarkanlapu ķekarainā sudrabsvece.

Nākotne noteikti pieder zemsedzes augiem! Tos labprāt izvēlas dārziem, kuru kopšanai nav iespējams velīt daudz laika. Šādos dārzos var stādīt dažādas gandrenes, piemēram, čemurainās un karaliskās, dižos rasaskrēsliņus un epimēdijas. Ja gribi savā puķu dobē košu akcentu, izvēlies Virdžīnijas veronikas, krastkaņepes, dekoratīvās sūrenes, lilijas un noteikti arī dekoratīvās graudzāles.

Cekulainais grīslis (*Carex buchananii*).

Sīkziedu heihēra (*Heuchera micrantha*) 'Palace Purple'.

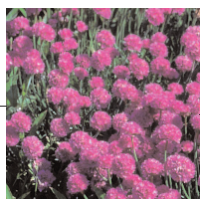
DIENVIDU PUSĒ – DOBE SAULES PIELŪDZĒJIEM

Dobi iecerēts veidot dārza dienvidu pusē līdz pat koka grīdai. Dzīvojamās mājas fasādes dzeltenā krāsa un pelēkie akcenti ir iedvesmojuši iekārtot šo augu kompozīciju, kas vislabāk aug dienvidu pusē. Ja augsne ir par stipru, to sajauc ar organisko mēslojumu, kas palielina siltuma uzturēšanas spēju,

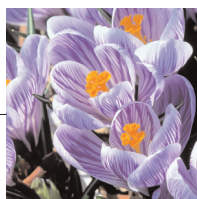
kā arī padara zemi irdenāku. Šiem augiem nav piemērota smaga mālzeme, tāpēc vispirms noskaidro, kāda šajā vietā ir augsne. Dienvidu pusē III zonu iespējams pārveidot arī par II zonu. Tas ļaus pamēģināt šeit audzēt arī tos augus, kas nav sevišķi izturīgi.

Kristopa sīpols.

Jūrmalas anmērija.

Krokusi.

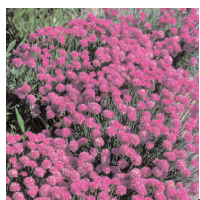
Varavīksnes īriss.

Lavandas.

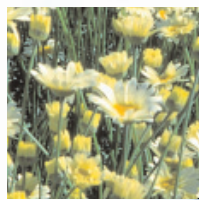
Holandes sīpols.

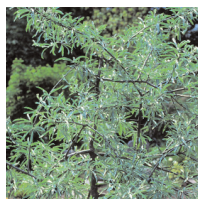
Jūrmalas armērija.

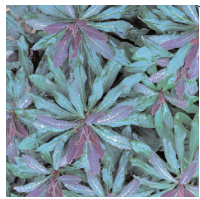
Tunberga bārbeles.

Dzeltenā ilzīte.

Vitollapu bumbiere.

Vinsarkanais dievkresliņš.

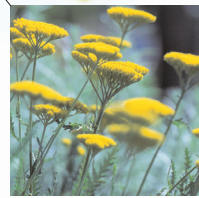
Daudzkrāsu dievkresliņš.

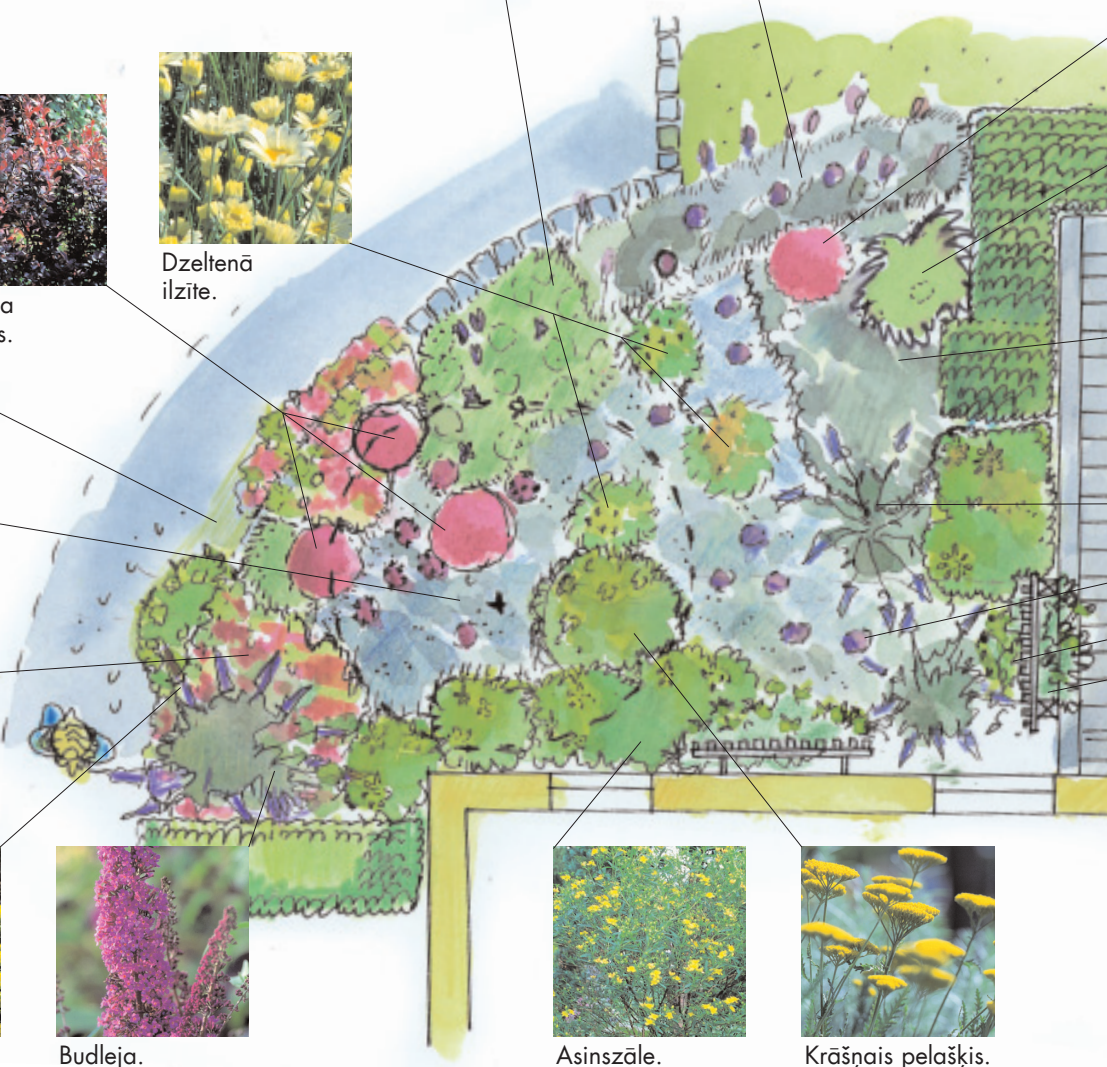
Budleja.

Asinszāle.

Krāšņais pelašķis.

KRŪMI UN KOKI

Jūlijas bārbele (*Berberis juliana*) ir mūžzaļa. Bargās ziemās var izsald.

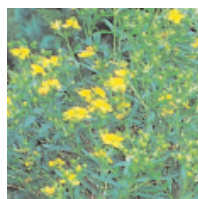
Tunberga bārbeles (*Berberis thunbergii*) zemās, kompaktās šķirnes 'Atropurpurea Nana' lapas saulē kļūst sarkanas un stingras (skat. 126. lpp.).

Bārbele

Krāšņā krūmcidonija

Asinszāles.

Izcilās krūmcidonijas jeb **he-nomele** (*Chaenomeles x superba*) šķirne 'Jet Trail' zied lieliem, koši baltiem ziediem (skat. 178. lpp.).

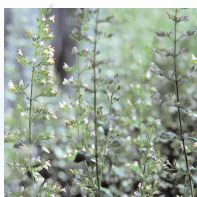
Dāvida budlejas (*Buddleja davidii*) šķirnes 'Black Knight' un 'Lochinch'.

Asinszāles (*Hypericum*) 'Gemo' zied maziem, dzelteniem ziedņiem.

Vītollapu bum-biere (*Pyrus salicifolia*) 'Pendula' (skat. 187. lpp.).

Trisdzīslu anafāle.

Kalnu mētra.

Dzeltenais mežvītenis.

Sausserdis.

DAUDZGADĪGIE AUGI

Krāšņais pelašķis (*Achillea filipendulina*) 'Parker's Variety' no jūlija līdz septembrim zied skaistiem zeltaini dzelteniem ziediem, tam ir pelēkzaļas, spalvām līdzīgas lapas. Augstums: 100-150 cm. Izturība: B. c/c: 35 cm.

Trisdzīslu anafāle (*Anaphalis triplinervis*) no jūlija līdz augustam zied noslēpumainiem, maziem, vilnainiem, pelēcīgi baltiem ziedņiem. Elipses formas lapas ir gaišpelēkas, bet kaļķiem bagātā augsnē kļūst sudrabainas. Augstums: 40 cm. Izturība: A. c/c 35 cm.

Dzeltenā ilzīte (*Anthemis tinctoria*) 'Sauce Hollandaise' no jūlija līdz septembrim zied gaišdzelteniem ziediem. Tām ir smalki robainas, aromātiskas lapas. Augstums: 40 cm. Izturība: B. c/c: 35 cm.

Jūrmalas armērija (*Armeria maritima*) 'Düsseldorfer Stolz' maijā un jūnijā zied tumšsārtiem ziediem. Tām ir mūžzaļas, šauras lapas. Augstums: aptuveni 30 cm. Izturība: C. c/c: 25 cm.

Kalnu mētra (*Calamintha nepeta*) no maija līdz oktobrim zied zilivioletiem ziediem Aromātisks augs. Augstums: aptuveni 30 cm. Izturība: B. c/c: 35 cm.

Vinsarkanais dievkrešliņš (*Euphorbia amygdaloides*) 'Purpurea' aprīlī un maijā zied dzeltenzaļiem ziediem. Tam ir skaista,

